

Na podlagi tretjega odstavka 172. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22) izdaja Vlada Republike Slovenije

UREDBO

o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

Ta uredba določa osnovo za obračun okoljske dajatve, njeno višino ter način njenega obračunavanja in plačevanja, zavezance in plačnike okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih (v nadaljnjem besedilu: okoljska dajatev).

2. člen (pomen izrazov)

Izrazi odpadek, odlagališče odpadkov, nevarni odpadek in nenevarni odpadek so opredeljeni v zakonu, ki ureja varstvo okolja, izraza inertni odpadek in upravljavec odlagališča pa v predpisu, ki ureja odlagališča odpadkov.

3. člen (okoljska dajatev)

(1) Okoljska dajatev se plačuje za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov po postopkih odstranjevanja odpadkov z oznakama D1 in D5 v skladu s predpisom, ki ureja odpadke, na odlagališču za inertne odpadke, odlagališču za nenevarne odpadke ali odlagališču za nevarne odpadke (v nadaljnjem besedilu: odpadki).

(2) Osnova za obračun okoljske dajatve je enota obremenitve okolja za kilogram odloženih odpadkov na odlagališču.

(3) Število enot obremenitve okolja za kilogram posamezne vrste odloženih odpadkov znaša:

- 1 enoto obremenitve okolja za kilogram inertnih odpadkov;
- 5 enot obremenitve okolja za kilogram nenevarnih odpadkov;
- 10 enot obremenitve okolja za kilogram nevarnih odpadkov.

(4) Obremenitev okolja za odložene odpadke se izračuna tako, da se seštejejo enote obremenitve okolja za posamezne vrste odloženih odpadkov, in sicer tako, da se masa posamezne vrste odpadkov pomnoži s številom enot obremenitve okolja iz prejšnjega odstavka.

(5) Okoljska dajatev se izračuna tako, da se seštevek enot obremenitve okolja pomnoži z zneskom za enoto obremenitve okolja.

(6) Znesek okoljske dajatve za enoto obremenitve okolja znaša 0,005 eura in se s 1. januarjem 2028 poveča na 0,008 eur.

(7) Okoljska dajatev je prihodek proračuna države.

4. člen **(nastanek obveznosti za obračun in plačilo okoljske dajatve)**

(1) Obveznost za obračun okoljske dajatve nastane, ko so odpadki odloženi na odlagališče odpadkov.

(2) Okoljska dajatev se obračunava mesečno v skladu s 3. členom te uredbe.

5. člen **(zavezanec in plačnik za plačilo okoljske dajatve)**

(1) Zavezanec za plačilo okoljske dajatve je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki z odlaganjem odpadkov obremenjuje okolje.

(2) V primeru, ko je zavezanec za plačilo okoljske dajatve iz prejšnjega odstavka izvajalec obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov ali izvajalec obvezne občinske gospodarske javne službe obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov, se stroški okoljske dajatve med uporabnike javne službe porazdelijo glede na količino opravljene storitve javne službe odlaganja komunalnih odpadkov v skladu s predpisom, ki ureja metodologijo za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.

(3) Za zavezanca iz prvega odstavka tega člena okoljsko dajatev obračunava in plačuje upravljavec odlagališča (v nadaljnjem besedilu: plačnik okoljske dajatve).

(4) Plačnik okoljske dajatve v evidenci o odlaganju odpadkov za posameznega zavezanca iz prvega odstavka tega člena vodi evidenco o količini odloženih inertnih, nenevarnih in nevarnih odpadkov, za katere je nastala obveznost za obračun okoljske dajatve. Podatki v evidenci se morajo ujemati s podatki iz mesečnih obračunov okoljske dajatve.

(5) Na podlagi evidence iz prejšnjega odstavka plačnik okoljske dajatve sestavi mesečni obračun okoljske dajatve in ga predloži finančni upravi na obrazcu, ki je objavljen na spletni strani finančne uprave, do 25. dne v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem je nastala obveznost za ta obračun.

(6) V obračunu iz prejšnjega odstavka mora plačnik okoljske dajatve navesti naslednje podatke:

- davčno obdobje, na katero se nanaša obveznost plačila okoljske dajatve,
- lokacijo odlagališča (naslov),
- količina odloženih odpadkov po posamezni vrsti odpadkov,
- znesek obračunane okoljske dajatve po posamezni vrsti odpadkov, in
- znesek za plačilo okoljske dajatve.

(7) Plačnik okoljske dajatve plača obračunano okoljsko dajatev do zadnjega delovnega dne v mesecu po poteku meseca, v katerem je nastala obveznost za obračun okoljske dajatve.

(8) Plačnik predloži obračun za vsako lokacijo odlagališča posebej.

6. člen (pobiranje okoljske dajatve)

(1) Okoljsko dajatev pobira finančna uprava v skladu s pooblastili zakona, ki ureja finančno upravo.

(2) Za plačevanje, obračunavanje obresti, doplačila in vračila plačane okoljske dajatve, postopek prisilne izterjave, presojo zastaranja in druga vprašanja v zvezi s pobiranjem okoljske dajatve, ki niso urejena s to uredbo, se uporabljajo pravila zakona, ki ureja davčni postopek.

7. člen (prijava dejavnosti)

(1) Plačnik okoljske dajatve mora finančni upravi na obrazcu, ki je objavljen na spletni strani finančne uprave, prijaviti, kdaj se dejavnost, zaradi katere je zavezan obračunavati in plačevati okoljsko dajatev, začne, spremeni, prekine ali preneha.

(2) Oseba iz prejšnjega odstavka vloži prijavo pisno v dveh izvodih ali preko informacijskega sistema finančne uprave. V prijavi morajo biti navedeni naslednji podatki:

1. firma, naslov, davčna in matična številka, kontaktna oseba, elektronski naslov in telefonska številka,
2. vrsta prijave (priglasitev začetka, spremembe, prekinitve ali prenehanja dejavnosti).

(3) Oseba iz prvega odstavka tega člena finančni upravi prijavi začetek, spremembo, prekinitve in prenehanje dejavnosti najmanj 15 dni pred začetkom, predvideno spremembo, prekinitvijo ali prenehanjem opravljanja dejavnosti, zaradi katere je zavezan obračunavati in plačevati okoljsko dajatev. Finančna uprava o tem v 30 dneh obvesti Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

(4) Ne glede na prejšnji odstavek mora oseba iz prvega odstavka tega člena prijaviti prenehanje opravljanja dejavnosti iz nepredvidenih razlogov na obrazcu iz prvega odstavka tega člena v treh delovnih dneh po nastopu razlogov za prenehanje opravljanja dejavnosti, zaradi katere je zavezan obračunavati in plačevati okoljsko dajatev. Finančna uprava o tem v 30 dneh obvesti ministrstvo.

(5) Če oseba iz prvega odstavka tega člena preneha obstajati ali preneha opravljati dejavnost, jo finančna uprava izbriše iz evidence na njeno zahtevo ali po uradni dolžnosti, pri tem pa hkrati odloči tudi o zapadlih obveznostih plačila okoljske dajatve.

II. NADZOR

8. člen (nadzor)

Nadzor nad izvajanjem te uredbe opravlja finančna uprava.

III. KAZENSKÉ DOLOČBE

9. člen (prekrški)

(1) Z globo 10.000 eurov se za prekršek kaznuje plačnik okoljske dajatve iz 5. člena te uredbe, če:

1. ne vodi evidence o količini odloženih odpadkov, za katere je nastala obveznost za obračun okoljske dajatve, ločeno po posamezni vrsti odpadkov v skladu s četrtem odstavkom 5. člena te uredbe,

2. ne predloži obračuna okoljske dajatve finančni upravi do 25. dne v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem je nastala obveznost za obračun okoljske dajatve v skladu s petim odstavkom 5. člena te uredbe,

3. na obračunu iz petega odstavka 5. člena te uredbe navede neresnične podatke,

4. ne prijavi začetka, spremembe, prekinitve ali prenehanja opravljanja dejavnosti v rokih, določenih v 7. členu te uredbe.

(2) Z globo 1.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tudi odgovorna oseba plačnika okoljske dajatve.

IV. PREHODNI IN KONČNI DOLOČBI

10. člen (izjema glede prijave opravljanja dejavnosti)

Plačniku okoljske dajatve iz 5. člena te uredbe ni treba ponovno prijaviti začetka opravljanja dejavnosti, če je vpisan v evidenco v skladu z 11. členom Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih (Uradni list RS, št. 14/14 in 44/22 – ZVO-2).

11. člen (prenehanje veljavnosti uredbe)

Z dnem uveljavitve te uredbe preneha veljati Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih (Uradni list RS, št. 14/14 in 44/22 – ZVO-2).

12. člen (začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2023.

Št. 007-268/2022
Ljubljana, dne 25. 11. 2022
EVA 2022-2550-0101

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob l.r.
Predsednik

OBRAZLOŽITEV:

Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih (v nadaljnjem besedilu: Uredba) določa osnovo za obračun okoljske dajatve, njeno višino in način njenega obračunavanja in plačevanja ter zavezanca in plačnike okoljskih dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih.

Uredba tudi določa, da obveznost za obračun okoljske dajatve nastane, ko so odpadki (inertni, nenevarni, nevarni) odloženi na odlagališču. Plačnik okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališču je upravljavec odlagališča.

Pravna podlaga za obračun omenjene dajatve do sedaj je bil četrti odstavek 112. člena ZVO-1, v povezavi s tretjim odstavkom 7. člena Zakona o financiranju občin in prvim odstavkom 3. člena Zakona o carinski službi.

Novi Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22; v nadaljnjem besedilu: ZVO-2) prinaša spremembo in sicer določa, da se s 1. januarjem 2022 glede okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih odpadkov, ki so infrastruktura, namenjena izvajanju obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja, preneha uporabljati tretji odstavek 7. člena Zakona o financiranju občin.

Ta uredba torej ob upoštevanju drugega odstavka 320. člena ZVO-2 določa, da je prejemnik okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov tako na odlagališču, ki je infrastruktura, namenjena izvajanju obvezne gospodarske javne službe, kot na industrijskih odlagališčih (odlagališča, ki niso infrastruktura, namenjena izvajanju obvezne gospodarske javne službe), Republika Slovenija.

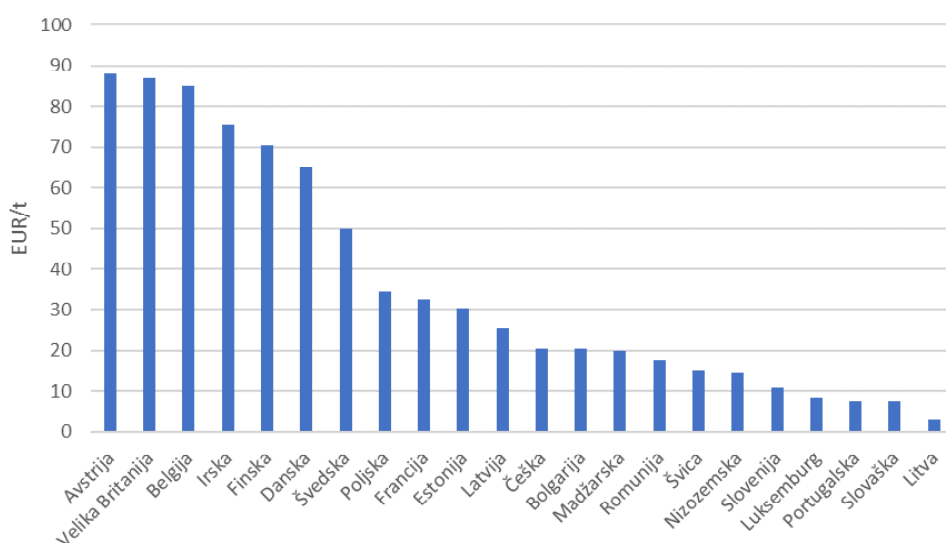
Predlog te uredbe v primerjavi z veljavno Uredbo o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih (Uradni list RS, št. 14/14 in 44/22 – ZVO-2) za subjekte ne prinaša novih administrativnih obremenitev, saj ne določa nobenih novih postopkov ali drugih obveznosti.

V skladu s četrtnim odstavkom 172. člena ZVO-2 mora biti višina okoljske dajatev enaka ali sorazmerna mejnim stroškom onesnaževanja. Za Slovenijo natančnih izračunov glede teh stroškov nimamo, dejstvo pa je, da višina okoljske dajatve pri nas opazno odstopa od višine okoljske dajatve v večini držav članic EU, na kar sta nas opozorili tako Komisija kot OECD. Zato se s to uredbo uvaja postopno zvišanje zneska na enoto obremenitve in sicer se s 1. januarjem 2023 spreminja znesek za enoto obremenitve z 0,0022 eura na 0,005 €/kg odloženih odpadkov ter s 1. 1. 2028 pa na 0,008 €/kg odloženih odpadkov.

Stanje v državah EU: V skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki je odlaganje odpadkov na odlagališčih najmanj zaželeno. Najpogostejši okoljski davek v EU, ki se nanaša na rabo naravnih virov, je dajatev na odlaganje odpadkov, katerega namen je spodbuditi povzročitelje odpadkov, da zmanjšujejo količino nastajanja odpadkov, namenjenih odlaganju na odlagališčih, in pridobijo več vrednosti iz odpadkov z recikliranjem. Navadno se dajatev nanaša na vrste odpadkov (npr. nevarni, nenevarni) in se obračuna po masi.

Poleg prepovedi odlaganja določenih vrst odpadkov na odlagališčih v skladu z zahtevami Direktive 1999/31/ES za preusmeritev odpadkov z odlagališč večina držav članic EU (23) uporablja tudi obliko davka na odlaganje odpadkov na odlagališča. Take države so Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Madžarska, Grčija, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Španija, Švedska), 4 države članice pa takega davka nimajo (Ciper, Hrvaška, Nemčija in Malta). Najnovejši podatki (leto 2021) kažejo, da se višina okoljskega davka na odlaganje odpadkov (za nenevarne odpadke) giblje od 5 EUR/t (Litva) do 108 EUR/t (Belgija) (vir: <https://www.cewep.eu/wp-content/uploads/2021/08/Landfill-taxes-and-bans-overview.pdf>).

Višina okoljskega davka na odlaganje nenevarnih odpadkov v letu 2017 v državah EU (EUR/t) (vir: Statista, 2021):

Če je namen dajatve na odlaganje odpadkov odvrnati odpadke od odlaganja na odlagališčih, mora biti stopnja te dajatve tako visoka, da pokrije razliko med stroški odlaganja na odlagališčih in stroški drugih ustrežnejših načinov obdelave odpadkov, pri čemer je treba poleg obratovalnih stroškov obdelave upoštevati tudi zunanje okoljske stroške, ki jih povzročata posamezen način obdelave odpadkov. Trenutna višina zaračunane okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih v Republiki Sloveniji je za tono odloženega nenevarnega odpadka 11 EUR (tudi komunalni odpadki), kar nas uvršča med EU države z najnižjo višino okoljske dajatve za odlaganje odpadkov, ta znesek pa nikakor ni sorazmeren mejnim stroškom odlaganja odpadkov.

Podatki o pobrani okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih, EUR (vir: FURS, MF):

PRIHODKI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Državni proračun	1.095.467	624.193	789.202	1.620.475	662.112	518.992	297.656
Občinski proračun	11.816.787	12.566.995	7.042.862	5.573.079	3.994.397	3.006.253	2.923.707

PRIHODKI	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Državni proračun	450.525	278.333	247.680	199.321	180.707	203.181	167.599

Občinski proračun	2.850.339	1.449.431	1.623.618	1.978.972	1.903.944	1.669.914	1.638.723
--------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

S predlogom te uredbe se višina okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih postopoma zvišuje in sicer:

- z veljavnih 2,2 €/t v letu 2023 na 5 €/t in v letu 2028 na 8 €/t odloženih inertnih odpadkov,
z veljavnih 11 €/t v letu 2023 na 25 €/t in v letu 2028 na 40 €/t odloženih nenevarnih odpadkov: in
- z veljavnih 22 €/t v letu 2023 na 50 €/t in v letu 2028 na 80 €/t odloženih nevarnih odpadkov.

S takim postopnim povišanjem okoljske dajatve bo Republika Slovenija v letu 2028 po višini okoljske dajatve še vedno v sredini med državami članicami EU (glede na podatke 2017).

Povprečna cena storitve javne službe odlaganja ostankov komunalnih odpadkov v obdobju 2014–2020 je bila v Republiki Sloveniji 135,79 eur (cena javne infrastrukture 40,11 eur in cena izvajanja storitve 95,67 eur) (vir: Program ravnanja z odpadki in program preprečevanja odpadkov (2022)).

Ob novelaciji programa ravnanja z odpadki (predvideno za 2026) bo ministrstvo ponovno ovrednotilo učinke okoljske dajatve na količino odloženih odpadkov in po potrebi korigiralo znesek okoljske dajatve za enoto obremenitve okolja.

V letu 2021 je bilo v Republiki Sloveniji zbranih cca 1,8 mio eurov okoljske dajatve za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov (komunalna in industrijska odlagališča). Zaradi zvišanja zneska okoljske dajatve za enoto obremenitve okolja v letu 2023 se bodo zbrana sredstva predvidoma povečala (v primeru enake količine odloženih posameznih vrst odpadkov) na cca 4,1 mio €, v letu 2028 pa na 6,6 mio €. Seveda pa tako zaradi striktnega upoštevanja hierarhije ravnanja z odpadki kakor tudi zaradi vpliva zvišanja okoljske dajatve pričakujemo zmanjšanje količine odloženih odpadkov in s tem tudi nižje vrednosti zbranih sredstev s tega naslova.

Odloženi odpadek	2021 (kg)	2021 (€)	2023 (€)	2028 (€)
Inertni	25.883.410	56.943	129.417	207.067
Nenevarni	136.625.073	1.502.876	3.415.627	5.465.000
Nevarni	11.204.663	246.503	560.233	896.373
		cca 1,8 mio	cca 4,1 mio	cca 6,6 mio

Na podlagi sedmega odstavka 3. člena te uredbe je okoljska dajatev za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov prihodek državnega proračuna. MOP želi zbrana sredstva nameniti za izvedbo projektov in ukrepov iz PP 153246 Saniranje neurejenih odlagališč. V ta namen bo v Načrtih razvojnih programov za posamezno proračunsko obdobje pripravilo nabor projektov in ukrepov za saniranje onesnaženega okolja zaradi odlaganja odpadkov.